

Datum

2021-06-04

Vår referens

Katarina Evanth

Trafikplanerare

katarina.evanth@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Motion av Charlotte Bossen (C) – Ingen ska behöva ramla – minska antalet äldre som faller på våra gator, STK-2021-199
TN-2021-474****Sammanfattning**

Charlotte Bossen (C) har i Kommunfullmäktige väckt motion om åtgärder syftande till att minska antalet äldre som faller på stadens gator. I motionen föreslås att Kommunfullmäktige ska uppdra åt Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden att tillsammans med Servicenämnden och Tekniska nämnden utreda och ta fram en handlingsplan på hur antalet fallolyckor kan minska i Malmö.

Tekniska nämnden har att avge yttrande över motionen.

Förvaltningen bedömer att en gemensam handlingsplan inte stärker stadens arbete med att minska äldres fallolyckor. Ansvarsområdena för de berörda nämnderna som nämns i motionen är tydlig, och var och en arbetar på ett systematiskt sätt. Fastighets- och gatukontoret avser att fortsatt prioritera äldres fallolyckor i trafiksäkerhetsarbetet. Detta kommer förstärkas och tydliggöras i förvaltningens kommande planering av verksamheten.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar

att till Kommunfullmäktige avge yttrande i enlighet med förvaltningens förslag, samt

att, med hänvisning till nämnda yttrande, föreslå Kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Beslutsunderlag

- Motion av Charlotte Bossen (C) – Ingen ska behöva ramla – minska antalet äldre som faller på våra gator, STK-2021-199
- Förslag till yttrande TN 210617 Motion av Charlotte Bossen (C) – Ingen ska behöva ramla – minska antalet äldre som faller på våra gator, STK-2021-199
- G-Tjänsteskrivelse TN 210617 Motion av Charlotte Bossen (C) – Ingen ska behöva ramla – minska antalet äldre som faller på våra gator, STK-2021-199

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2021-06-17

Beslutet skickas till Kommunfullmäktige

Ärendet

Olycksstatistik för äldre

Singelolyckor hos oskyddade trafikanter är en identifierad och prioriterad olycksgrupp och äldres fallolyckor utgör en betydande del av dessa. Förvaltningens senaste analys för åren 2015–2020 visar att Malmös äldre invånare (65 år och äldre) utgör 15 % av befolkningen, men står för 23 % av det totala antalet skadade i vägtrafiken. 52 % av alla skadade äldre skadas som fotgängare i singelolyckor (1351 av totalt 2616 olyckor bland äldre). I gruppen äldre är det betydligt fler kvinnor som skadas i trafiken än män; 74 % av de som skadas i singelolyckor som fotgängare är kvinnor.

Skadegraden vid trafikolyckor är ofta högre för äldre än för andra åldersgrupper eftersom många kan ha sämre rörlighet, nedsatt syn och ofta är fysiskt skörare än yngre personer. För äldre fotgängare är det särskilt viktigt med jämna gångbanor utan uppstickande plattor och löst grus. Det är även viktigt att gångbanor hålls halkfria under vinterhalvåret. I Malmö är det fastighetsägarna som ansvarar för halkbekämpning av den största delen av gångbanorna, och därmed ligger ett stort ansvar på dem.

Insatser och åtgärder inom befintlig verksamhet

I ”Trafiksäkerhetsstrategi för Malmö stad 2015–2020” var ett av insatsområdena att förbättra drift och underhåll av gång- och cykelbanor. Inom detta genomfördes flera åtgärder som Fastighets- och gatukontoret nu drar erfarenhet av och tar vidare:

- Omprioritering av vinterväghållningen. Malmö stad har gjort en analys av hur vinterväghållningen sköts. Det har även gjorts en jämförelse mellan insatser och olycksstatistik. Under perioden lades cirka två tredjedelar av den totala vinterkostnaden på snöröjning av gång- och cykelbanor samt terminaler. Sedan år 2015 genomförs förhöjda manuella insatser vid kollektivtrafikknutpunkter där många människor rör sig och många av singelolyckorna inträffar.
- Förbättrad hantering av löst grus i anslutning till gång- och cykelbanor. Ett erfarenhetsprojekt rörande grusgångbanor har bedrivits av fastighets- och gatukontoret och kommunteknik (2016–2020). Flera olika problem har studerats på referensytor, bland annat trafiksäkerhetsaspekten. Resultatet har lett till att teknisk handbok och grävningsbestämmelserna har uppdaterats med bland annat nya rekommendationer att använda mindre mängd lös singel i grusbeläggningen. Detta bedöms minska risken att löst grus sprids till kringliggande betong- och stenytor där halkolyckor ofta sker. En ökad användning av singel i planteringsytor de senaste åren har lett till att singel kommer ut i gång- och cykelbanor. En förändring av användningen och utförandet krävs för att minska riskerna för fotgängare och cyklister.
- Förbättrad säkerhet och framkomlighet för gående och cyklister vid vägarbeten. Fyra procent av fotgängares singelolyckor är relaterade till tillfälliga föremål. Flera

förbättringar har gjorts för att säkerställa säkerheten och framkomligheten för fotgängare och cyklister vid arbeten på och bredvid vägar. Dessa innefattar bland annat striktare krav på utförarentreprenörer gällande hänsyn till oskyddade trafikanter samt högre krav på att trafikplanerna tydligt, med hjälp av kartor, visar hur de olika trafikslagen ska ta sig förbi byggarbetsplatsen eller det tillfälliga vägarbetet med god framkomlighet och säkerhet. Under 2018 gjordes en olycksanalys där singelolyckor kopplade till tillfälliga föremål sammanställdes. Dialog förs med ansvariga på Upplåtelseenheten för offentlig miljö för att kunna förhindra/minska denna typ av olyckor i framtiden.

- Riktade drift- och underhållsinsatser. Under framtagandet av ”Trafiksäkerhetsstrategi för Malmö stad 2015–2020” har ett antal platsbesök gjorts för att peka ut och åtgärda brister i befintlig miljö. Dessa platsbesök är också en del av ordinarie verksamhet och som en del av att förbättra verksamheten uppdateras teknisk handbok efterhand. Underhållsarbeten sker kontinuerligt, såväl planerade som mer akuta men även till följd av inkomna felanmälningar. En stor del av arbetena är att återställa nedbrutna yttskikt inklusive brunnar, kantsstöd och räcken med mera. I samband med underhållsarbeten justeras och förbättras tillgängligheten och framkomligheten för främst cykel- och gångtrafikanter, vilket också minskar risken för olyckor. Underhållsbudgeten för gång- och cykelbanor har ökat succesivt från ca 8,6 miljoner kronor år 2015 till ca 18,8 miljoner kronor år 2020. Ett nytt funktionsavtal har tagits fram gällande att borttagning av löv ska utföras kontinuerligt på ytor, anläggningar och anordningar under hela lövfällningsperioden. Effekterna av detta bedöms minska risken för halkolyckor för oskyddade trafikanter.
- Ansvar för renhållning på gångbanor. En stor del av fotgängares singelolyckor sker på gångbanor där fastighetsägarna har ansvar för renhållning, inklusive vinterväghållning. Mellan 2018 och 2020 genomfördes ett test efter att dåvarande gatukontoret fått i uppdrag att i samverkan med olika fastighetsägare utreda möjligheterna för en enhetlig renhållning av allmän platsmark efter principen ”vägg till vägg”. Testet avsåg endast barmarksrenhållning och inte vinterväghållning. Området som projektet ”vägg till vägg” berörde var längs Södra Förstadsgatan mellan Triangeln och Regementsgatan och utgjorde allmän platsmark.

Förutom ovan redovisade aktiviteter arbetar Fastighets- och gatukontoret sedan många år tillbaka löpande med att bygga bort enkelt avhjälpna hinder för att göra staden mer tillgänglig. De åtgärder som genomförts är framför allt sänkning av kantstenar, anpassning av övergångsställen, kontrastmarkeringar av trappor, byte av beläggning och anpassning av busshållplatser. Merparten av övergångsställena är tillgänglighetsanpassade i centrum och de delarna där det rör sig mest människor, och arbetet med andra enkelt avhjälpna hinder har också kommit långt här. Sedan en tid tillbaka pågår arbetet med åtgärder även i övriga delar av staden.

Kontinuerligt trafiksäkerhetsarbete är viktigt

Fastighets- och gatukontoret ser att fallolyckor bland äldre även fortsatt kommer vara en utmaning och utgöra en av de större olyckstyperna. Därför kommer Fastighets- och gatukontoret att även fortsatt utveckla befintliga insatser inom fortsatt trafiksäkerhetsarbete. Detta innefattar bland annat att göra fördjupade analyser av äldres fallolyckor i trafiken i Malmö,

att göra en omvärldsanalys för att till exempel se hur andra kommuner arbetar (liksom vilken kunskap som finns att inhämta hos SKR och Folkhälsomyndigheten), samt att studera forskning kring äldres fallolyckor i trafiken.

Ställningstagande

För att stärka samarbetet med berörda förvaltningar och nämnder kommer Fastighets- och gatukontoret vidareutveckla möjligheter att dela information och kunskap. Kommunikation och erfarenhetsutbyte är viktigt för att kunna arbeta vidare med fallolyckor på bred front. Fastighets- och gatukontoret avser att fortsatt prioritera äldres fallolyckor i trafiksäkerhetsarbetet. Detta kommer förstärkas och tydliggöras i förvaltningens kommande planering av verksamheten.

Förvaltningen bedömer dock att en gemensam handlingsplan inte stärker stadens arbete med att minska äldres fallolyckor. Ansvarsområdena för de berörda nämnderna som nämns i motionen är tydlig, och var och en arbetar på ett systematiskt sätt. Med hänvisning till detta föreslås Tekniska nämnden besluta att avstyrka motionen.

Ansvariga

Tobias Nilsson Avdelningschef

Anna Bertilson Direktör